

**הצעת חוק להעמקת גביית המסים והגברת האכיפה (אמצעים לאכיפת
תשלום מסים ולהרתעה מפני הלבנת הון) (תיקוני חקיקה והוראת שעה),
התשע"ג-2013**

פרק א': מס הכנסה

תיקון פקודת
מס הכנסה

1. בפקודת מס הכנסה¹ (להלן – הפקודה) –

(1) בסעיף 193, האמור בו יסומן "א)" ואחריו יבוא:

"ב) לצורך אכיפת תשלום לפי הוראות סעיף קטן (א), רשאי פקיד שומה לעקל בהתאם להוראות סעיף 5(1) לפקודת המסים (גבייה)², גם רכב של החייב הנמצא ברשות הרבים, שלא במהלך נסיעה, ובלבד שמתקיים המפורט להלן, לפי העניין:

(1) הרכב נמצא בסמוך לחצריו של החייב;

(2) אם הרכב אינו נמצא בסמוך לחצריו של החייב – מתקיימים תנאים אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

בהצעת חוק זו מוצע לבצע תיקוני חקיקה במרבית חוקי המס, שעניינם הגברת אכיפת דיני המס וצמצום היקף העלמות המסים בישראל, וכן לבצע תיקון בחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000, כחלק מהמאבק בתופעת הלבנת ההון וההון השחור.

יצוין כי חלק מהתיקונים המוצעים בהצעת חוק זו פורסמו בעבר במסגרת הצעת חוק העמקת גביית המסים והגברת האכיפה (תיקוני חקיקה והוראת שעה), התשע"ג-2012 (הצעות חוק הממשלה, התשע"ג עמ' 148) והם מתפרסמים כעת בשנית.

סעיף 1 לפסקה (1)

סעיף 193 לפקודה עניינו בסמכותו של פקיד השומה לאכוף תשלום. בבג"ץ 6824/07 ד"ר עאדל מנאע נ' רשות המסים (פורסם בנבו, 20.12.10), דן בית המשפט בשאלה האם מוסמכת הרשות לגבות חובות מס של נישומים באמצעות עיקול ותפיסה של רכבי החייבים בסיטואציות מסוימות, לרבות עיקול ותפיסה בשטחים ציבוריים.

בפסק הדין קבע בית המשפט כי לא ניתן לפגוע בזכויות היסוד של האדם בלא הסמכה מפורשת לכך בחיקוק העומד בתנאי פיסקת ההגבלה שבחוקי-יסוד: כבוד האדם וחירותו, אך מנגד הרגיש את האינטרס הציבורי בגביית מס אפקטיבית ושוויונית, וצוין שניתן לתפוס ולעקל רכבים כאמצעי לגביית חובו של הנישום אם הסמכות לכך תעוגן בהסדר חקיקתי מפורש, שבו ייערכו איזונים בין הפגיעה בזכויות היסוד לבין האינטרס הציבורי.

ניסיונה של הרשות מלמד כי עיקול ותפיסה של רכבים הם אמצעי יעיל ביותר לגביית מס, שכן, עיקול ותפיסה של מיטלטלין אחרים מוגבלים לפי הוראות הדין, ובחלק מהמקרים הוצאות האחסנה בגינם אף עולות על שווי המכירה של המיטלטלין המעוקלים שנתפסו.

כללי גביית המסים בישראל היא המקור העיקרי להכנסות המדינה. האופן שבו מבוצעות שומה, ביקורת ואכיפת הגבייה משפיע באופן ישיר על הכנסות המדינה. על כן, רמת הגבייה קשורה ישירות ליכולת המדינה לעמוד ביעד הגירעון בטווח הקצר וביעד החוב בטווח הארוך.

מדוח הוועדה לשינוי כלכלי-חברתי בראשות הפרופ' מנואל טרכטנברג (להלן – הוועדה) שאומץ על ידי הממשלה ביום י"א בתשרי התשע"ב (9 באוקטובר 2011), בהחלטה מס' 3756, עולה, כי קיים פער משמעותי בין הפעילות הכלכלית המדווחת לבין הפעילות הכלכלית המתקיימת בפועל במדינת ישראל. נמצא, כי הפעילות הכלכלית המתקיימת בפועל בישראל גדולה בכ- 23% מהפעילות הכלכלית המדווחת.

הוועדה ראתה חשיבות רבה בהגברת האכיפה ובהתמודדות עם ה"כלכלה השחורה" במדינת ישראל. על פי דוח הוועדה, צמצום הפער בין הפעילות המדווחת לפעילות בפועל, לצד אכיפה יעילה יותר, צפויים להביא להגדלה משמעותית של בסיס המס בישראל ולפיכך גם להגדלת המקורות שבידי הממשלה, כמו גם ליצירת מערכת מס צודקת ושוויונית יותר, שכן בכך יצטמצם היתרון התחרותי של עסקים מעלימי מס על פני עסקים שומרי חוק.

בעקבות המלצות הוועדה, הוקם צוות בראשות מנהל רשות המסים בישראל, ובהשתתפות נציגי רשות המסים, אגף התקציבים במשרד האוצר ומשרד המשפטים. מטרות הצוות היו לבחון את הטיפול בנושא ההון השחור, אכיפת הגבייה והעלמות המס. חלק מהמלצות הצוות היוו בסיס להצעת חוק זו.

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח התשע"ג, עמ' 35.

² חוקי א"י, כרך ב', עמ' (ע) 1374, (א) 1399.

(א) לעיקול קדם עיקול ברישום של כלי הרכב במשרד הרישוי והומצאה לחייב הודעה על כך; לעניין המצאה כאמור יחולו הוראות סעיף 12 לפקודת המסים (גבייה);

(ב) פקיד השומה עשה מאמץ סביר להודיע לחייב, סמוך לפני העיקול, על הכוונה לעקל את רכבו;

(2) אחרי סעיף 193 יבוא:

”ערב לתשלום חוב מס (א) 193א. מי שאינו חייב בתשלום המס רשאי, בהסכמת הנישום ופקיד השומה, להיות ערב לתשלום חוב מס כהגדרתו בסעיף 195א(ג), ובלבד שהוסבר לו בעל פה וכן בכתב – בטופס הערבות שקבע המנהל ושעליו יחתום הערב – כי בנסיבות שבהן לא ישולם חוב המס יחולו הוראות סעיף קטן (ב).

(ב) אכיפת התשלום מאת ערב כאמור בסעיף קטן (א) תהיה בדרך שבה אוכפים חוב מס לפי הוראות סימן זה;”

(3) בסעיף 194 –

(1) בסעיף קטן (ג)2, אחרי ”רכוש” יבוא ”ואם נוכח שלא ניתן להבטיח כי הרכוש לא יועבר לאחר אלא בדרך של תפיסתו – על תפיסת רכוש”;

(2) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

”(ג1) היה הנישום חברת מעטים כמשמעותה בסעיף 76, רשאי בית המשפט המוסמך להורות לפי הוראות סעיף קטן (ג)1 על עיכוב יציאתו מהארץ של כל מנהל פעיל בחברה או מנהל עסקים או חבר המחזיק מניות המזכות אותו ב-25% לפחות מכוח ההצבעה בה או ב-25% לפחות מהונה במקרה של פירוק;”

ד ב ר י ה ס ב ר

המס, ומאידך גיסא, רצונה להבטיח את גביית תשלום המס שתשלומו נדחה במלואו ובצורה יעילה.

לאור האמור, מוצע להוסיף את סעיף 193א לפקודה, לקבוע בו הסדר לערבות לתשלום חוב מס וכן לקבוע את סמכות הרשות לאכוף את התשלום מאת הערב.

מוצע לקבוע סמכות כאמור וכן לקבוע כי הליכי הגבייה לפי חוקי המס השונים יחולו על הערב באותו האופן שבו הם חלים על החייב, גם בחוקי המס האחרים, וזאת בסעיפים 2(2) ו-3(2) לחוק זה.

לפסקה (3)

לפסקת משנה (1)

מוצע להבהיר כי בהתקיים תנאי סעיף 194א(ג), מוסמך בית המשפט, בהתאם לפסקה (2) שבסעיף האמור, לתת צו, גם שלא בפני הנישום, לתפיסת רכוש, אם נוכח שלא ניתן להבטיח שהרכוש לא יועבר לאחר.

לפסקת משנה (2)

מוצע לתקן את סעיף 194 לפקודה, כדי ליצור סעיף מקביל לסעיף 115 לחוק מס ערך מוסף, התשל”ו-1975 (להלן – חוק מס ערך מוסף), הקובע, כי במקרה של חוב של חברת

לאור האמור לעיל, מוצע לתקן את סעיף 193 לפקודה, ולקבוע במפורש שפקיד שומה רשאי לעקל ולתפוס רכבים של נישומים החייבים במס, בנסיבות ובתנאים הקבועים בסעיף האמור, וזאת לאחר שחובם הפך סופי ואינו ניתן עוד לערעור או השגה. תיקון דומה מוצע גם בחוקי המס האחרים, בסעיפים 2(1) ו-3(1) לחוק זה.

לפסקה (2)

במקרים שבהם מאשרת רשות המסים דחיית תשלום מס, בין אם במסגרת הסדר תשלומים ובין אם בדרך של פריסה עתידית, נוהגת הרשות להחתים נישומים על ערבות צד ג’ כדי להבטיח שהמס ישולם.

הואיל ורשות המסים היא רשות מינהלית, ראוי לעגן בחקיקה ראשית את סמכותה לגבות חוב מאת ערב, וכן להפעיל כלפי ערב כאמור אמצעי אכיפה, כך שהערב ייכנס בנעלי החייב, יחד ולחוד, לעניין גביית יתרת החוב במסגרת ההסדר.

התיקון המוצע יסודו ברצונה של הרשות, מחד גיסא, לאפשר לחייבים לדחות את תשלום המס, בין אם בהסדר תשלומים ובין אם בפריסה עתידית, זאת בין השאר במקרים שבהם גבייה מיידית של המס עלולה למוטט את עסקו של החייב ולא לאפשר את שיקומו או את גביית

194 א.א. (א) על אף האמור בסעיף 193, ובהגדרה "חוב" שבסעיף 1 לחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה – 1995³ (בסעיף זה – חוק המרכז לגביית קנסות). בתקופה של שנתיים החל ביום תחילתו של חוק להעמקת גביית המסים והגברת האכיפה (אמצעים לאכיפת תשלום מסים ולהרתעה מפני הלבנת הון) (תיקוני חקיקה והוראת שעה), התשע"ג – 2013, רשאי המנהל, בהסכמת מנהל רשות האכיפה והגבייה, להעביר כל סכום שאדם חייב לשלם לפי פקודה זו (בסעיף זה – חוב מס), לגבייה בידי המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות (בסעיף זה – המרכז), לפי חוק המרכז לגביית קנסות; חוב מס שהועבר כאמור יראו אותו כחוב כהגדרתו בחוק המרכז לגביית קנסות.

(ב) על העברת חוב מס לגבייה בידי המרכז, לפי הוראות סעיף קטן (א), ישלח פקיד השומה הודעה לנישום.

(ג) העביר המנהל חוב מס לגבייה בידי המרכז לפי הוראות סעיף קטן (א), לא יאכוף פקיד השומה את תשלומו לפי הוראות פקודה זו, כל עוד גבייתו היא בסמכות המרכז; העברת החוב לגבייה כאמור לא תגרע מזכות הקיזוז של רשות המסים לפי חוק קיזוז מסים, התש"ם – 1980⁴.

(ד) על אף הוראות סעיף 231(א), בהעברת חוב מס לגבייה בידי המרכז לפי הוראות סעיף קטן (א), ניתן למסור למרכז את פרטי הזיהוי של החייב ומענו, וכן פרטים לעניין סכום החוב ולעניין הליכי גבייה שננקטו נגדו לפי הפקודה בשל אותו חוב.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 193 לפקודה קובע כי חוב מס ייגבה בהתאם להוראות הפקודה או פקודת המסים (גבייה). מוצע לקבוע הסמכה בפקודה ובחוקי המס האחרים (ר' גם סעיפים 2(3) ו-2(2) להצעת החוק). להעברת חובות מס לגבייה באמצעות המרכז, זאת כדי לבחון את ייעול הליכי הגבייה באמצעות גוף נוסף. לצד זאת מוצע, כי ההסמכה האמורה תינתן לתקופה קצובה של שנתיים (ר' גם סעיף 8 להצעת החוק). שכן המדובר בתקופת ניסיון שלאחריה ייבחן הנושא מחדש.

לעניין זה, מוצע לקבוע כי על העברת חוב כאמור תישלח הודעה לנישום, וכי פקיד השומה לא יאכוף את תשלומו של חוב שהועבר, כל עוד החוב הוא בסמכות המרכז. עוד מוצע לסייג את חובת הסודיות שבסעיף 231(א) לפקודה, ולאפשר העברת מידע למרכז, הנדרש לצורך ביצוע הליכי הגבייה על ידו.

מעטים, ניתן לעכב יציאה מן הארץ של מנהל פעיל בה או מנהל עסקים או בעל מניות המחזיק ביותר מ-26% מהון המניות או מכוח ההצבעה.

לפסקה (4)

לסעיף 194 א המוצע

כיום, בהתאם לפסקה (13) להגדרה "חוב" שבחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה – 1995 (להלן – חוק המרכז לגביית קנסות), סכום שיש לשלמו למדינה לפי דין ושפקודת המסים (גבייה) חלה עליו, ניתן לגבייה בידי המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות (להלן – המרכז), ובלבד ששר המשפטים והשר הנוגע בדבר אישרו לגבותו לפי הצעת מנהל המרכז וחשב המשרד הממשלתי הנוגע בדבר. אישרו השרים כאמור, לא ייגבה החוב באמצעות פקודת המסים (גבייה).

³ ס"ח התשנ"ה, עמ' 170.

⁴ ס"ח התש"ם, עמ' 50.

- 194.ב. (א) שר המשפטים יקבע בכל מחוז, לשכת הוצאה לפועל שהרשמים בה ישמשו גם כרשמים לענייני גביית מסים (בסעיף זה – רשמים לענייני מסים) ויהיו נתונות להם הסמכויות הקבועות בסעיף זה; הודעה על קביעה כאמור תפורסם ברשומות; לעניין זה, "מחוז" – כהגדרתו בסעיף 6א(ד) לחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה–1995 (בסעיף זה – חוק המרכז לגביית קנסות).
- (ב) הוראות סעיף 6א לחוק המרכז לגביית קנסות יחולו גם לעניין רשמים לענייני מסים, בשינויים המחוייבים.
- (ג) החלו הליכים לפי פקודת המסים (גבייה), לגביית סכום שאדם חייב לשלם לפי פקודה זו (בסעיף זה – חוב מס) רשאי המנהל לפנות לרשם לענייני מסים במחוז שבו נמצא מקום מגוריו או מקום עסקו של החייב, בבקשה להטיל על החייב הגבלה, אחת או יותר, כאמור בסעיף 7א(ג) לחוק המרכז לגביית קנסות, לשם גביית החוב, בהתקיים התנאים האמורים בסעיף 7א(א) לחוק האמור, בשינויים המחוייבים.
- (ד) על בקשת המנהל להטיל הגבלה כאמור בסעיף קטן (ג) ועל החלטות, הליכים וסדרי דין לעניין הגבלה כאמור, יחולו סעיפים 7א עד 7ז לחוק המרכז לגביית קנסות, בשינויים המחוייבים.
- (ה) על אף הוראות סעיף 231(א), רשאי המנהל למסור לרשם לענייני מסים כל מידע הדרוש לו לצורך הפעלת סמכויותיו לפי סעיף זה.
- (ו) שר האוצר רשאי לקבוע הוראות לעניין ביצוע סעיף זה, ובכלל זה לעניין ביצוע הליכים באמצעות המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ולעניין העברת המידע הנדרש לשם כך, ובלבד שהוראות לעניין ביצוע הליכים באמצעות המרכז ייקבעו בהתייעצות עם שר המשפטים.

ד ב ר י ה ס ב ר

מלהחזיק או מלחדש רישיון נהיגה. סמכויות אלה נתונות לפי חוק המרכז לגביית קנסות, לרשמים שמונו לעניין זה.

במטרה לייעל ולשפר את גביית המסים בישראל מוצע, כי במקרים שבהם החלו הליכים לגביית חוב מס לפי פקודת המסים (גבייה) יהיה המנהל רשאי לפנות לרשם אשר ייקבע על ידי שר המשפטים כרשם לענייני גביית מסים (להלן – רשם לענייני מסים), ואשר יהיו נתונות לו סמכויות דומות לסמכויות הנתונות לרשמים לפי חוק המרכז לגביית קנסות, בבקשה להטיל על החייב מגבלה אחת או יותר לשם גביית החוב. על בקשת המנהל כאמור יחולו סעיפים 7א עד 7ז לחוק המרכז לגביית קנסות. עוד מוצע לקבוע כי לעניין קביעת הרשמים לענייני מסים, יחולו הוראות סעיף 6א לחוק המרכז לגביית קנסות, ובכלל זה הוראות לעניין סמכויות הרשמים, הגשת בקשות

לסעיף 194 המוצע

בהתאם להוראות סעיף 194 לפקודה, הסמכויות המוקנות לפקיד השומה בגביית חוב מס הן סמכויות של עיכוב יציאה מהארץ ועיקול רכוש. הסמכויות המוקנות לפי פקודת המסים (גבייה), בגביית חוב מס הן סמכויות עיקול והוצאה לפועל וכן סמכות מאסר.

לעומת זאת, למרכז קיימות סמכויות רבות נוספות המפורטות בסעיף 7א(ג) לחוק המרכז לגביית קנסות, ובכלל זה הגבלת החייב מלקבל דרכון ישראלי או תעודת מעבר לפי חוק הדרכונים, התשי"ב–1952, הגבלת החייב כלקוח מוגבל מיוחד, כמשמעותו בסעיף 33 לחוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א–1981, הגבלת החייב מלעשות שימוש בכרטיס חיוב, כהגדרתו בחוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו–1986, הגבלת החייב מלייסד תאגיד והגבלת החייב מלקבל,

פרק ב': מיסוי מקרקעין

2. בחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963⁵ (להלן – חוק מיסוי מקרקעין) – תיקון חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה)

(1) בסעיף 92, האמור בו יסומן "א" ואחריו יבוא:

"(ב) לצורך גבייה כאמור בסעיף קטן (א), רשאי המנהל לעקל בהתאם להוראות סעיף 5(1) לפקודת המסים (גבייה) גם רכב של החייב הנמצא ברשות הרבים, שלא במהלך נסיעה, ובלבד שמתקיים המפורט להלן, לפי העניין:

(1) הרכב נמצא בסמוך לחצריו של החייב;

(2) אם הרכב אינו נמצא בסמוך לחצריו של החייב – מתקיימים תנאים אלה:

(א) לעיקול קדם עיקול ברישום של כלי רכב במשרד הרישוי והומצאה לחייב הודעה על כך; לעניין המצאה כאמור יחולו הוראות סעיף 12 לפקודת המסים (גבייה);

(ב) המנהל עשה מאמץ סביר להודיע לחייב, בסמוך לפני העיקול, על הכוונה לעקל את רכבו";

(2) אחרי סעיף 92 יבוא:

"ערב לתשלום 92א. (א) מי שאינו חייב בתשלום המס רשאי, בהסכמת הנישום והמנהל, להיות ערב לתשלום חוב מס, ובלבד שהוסבר לו בעל פה וכן בכתב – בטופס הערבות שקבע המנהל ושעליו יחתום הערב – כי בנסיבות שבהן לא ישולם חוב המס יחולו הוראות סעיף קטן (ב).

(ב) אכיפת התשלום מאת ערב כאמור בסעיף קטן (א) תהיה בדרך שבה אוכפים חוב מס לפי הוראות פרק זה";

(3) אחרי סעיף 95א יבוא:

"העברת חוב מס 95ב. (א) על אף האמור בסעיף 92 ובהגדרה "חוב" שבסעיף 1 לחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995 (בסעיף זה – חוק המרכז לגביית קנסות), בתקופה של שנתיים החל ביום תחילתו של חוק להעמקת גביית המסים והגברת

ד ב ר י ה ס ב ר

מקרקעין כי ניתן לעקל ולתפוס רכבים של חייבים במס, זאת לאחר שחובם הפך סופי ואינו ניתן עוד לערעור או השגה.

לפסקה (2)

בדומה לתיקון המוצע בפקודת מס הכנסה בסעיף 1(2) לחוק זה, מוצע לקבוע גם בחוק מיסוי מקרקעין סמכות לגביית ערבות צד ג' וכן לקבוע כי הליכי הגבייה יחולו על הערב באותו האופן שבו הם חלים על החייב.

לפסקה (3)

בדומה לתיקון המוצע לפקודה, בסעיף 1(4) להצעת החוק, מוצע להוסיף גם לחוק מיסוי מקרקעין הוראת שעה לעניין העברת חוב מס לגבייה בידי המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, וכן הוראה לעניין רשמים לענייני מסים וסמכויותיהם.

ומסמכים בלשכות ההוצאה לפועל וקבלת מידע בתיקים. לעניין זה מוצע להבהיר כי מידע שיימסר בתיקים יהיה מידע שהועבר ללשכת ההוצאה לפועל על ידי רשות המסים וכן מידע הנוגע להליכי גבייה שיוצעו בתיק, בלבד.

עוד מוצע לקבוע כי על אף הוראות סעיף 231(א) לפקודה, הקובעות חובת סודיות על מי שממלא תפקיד רשמי בביצוע הפקודה, יהיה ניתן למסור לרשם מידע הדרוש לו לצורך מילוי תפקידו. לעניין זה ר' גם סעיף 95 לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963 (להלן – חוק מיסוי מקרקעין), וסעיף 102א לחוק מס ערך מוסף, כנוסחם המוצע בסעיפים 2(3) ו-2(3) להצעת החוק.

סעיף 2 לפסקה (1)

בדומה לתיקון המוצע בפקודת מס הכנסה בסעיף 1(1) לחוק זה מוצע לקבוע במפורש בחוק מיסוי

⁵ ס"ח התשכ"ג, עמ' 156; התשע"ג, עמ' 64.

האכיפה (אמצעים לאכיפת תשלום מסים ולהרתעה מפני הלבנת הון) (תיקוני חקיקה והוראת שעה), התשע"ג-2013, רשאי המנהל, בהסכמת מנהל רשות האכיפה והגבייה, להעביר כל סכום שאדם חייב לשלם לפי חוק זה (בסעיף זה – חוב מס), לגבייה בידי המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות (בסעיף זה – המרכז), לפי חוק המרכז לגביית קנסות; חוב מס שהועבר כאמור יראו אותו כחוב כהגדרתו בחוק המרכז לגביית קנסות.

(ב) על העברת חוב מס לגבייה בידי המרכז, לפי הוראות סעיף קטן (א), ישלח המנהל הודעה לנישום.

(ג) העביר המנהל חוב מס לגבייה בידי המרכז לפי הוראות סעיף קטן (א), לא ייאכף תשלומו לפי הוראות חוק זה, כל עוד גבייתו היא בסמכות המרכז; העברת חוב לגבייה כאמור לא תגרע מזכות הקיזוז של רשות המסים לפי חוק קיזוז מסים, התש"ם-1980.

(ד) על אף הוראות סעיף 105, בהעברת חוב מס לגבייה בידי המרכז לפי הוראות סעיף קטן (א) ניתן למסור למרכז את פרטי הזיהוי של החייב במס ומענו, וכן פרטים לעניין סכום החוב ולעניין הליכי גבייה שננקטו נגדו לפי חוק זה בשל אותו חוב.

רשמים לענייני מסים 195. הסמכויות הנתונות לרשמים לענייני מסים לפי סעיף 194ב לפקודת מס הכנסה, יהיו נתונות להם גם לעניין חוב מס לפי חוק זה שהחלו הליכים לגבייתו לפי פקודת המסים (גבייה), וההוראות לפי אותו סעיף יחולו לעניין זה, בשינויים המחוייבים.

פרק ג': מס ערך מוסף

3. בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן – חוק מס ערך מוסף) – תיקון חוק מס ערך מוסף

(1) בסעיף 102, האמור בו יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

"(ב) לצורך אכיפת המגיע לאוצר המדינה לפי חוק זה רשאי המנהל לעקל בהתאם להוראות סעיף 5(1) לפקודת המסים (גבייה) גם רכב של החייב הנמצא ברשות הרבים, שלא במהלך נסיעה, ובלבד שמתקיים המפורט להלן, לפי העניין:

(1) הרכב נמצא בסמוך לחצריו של החייב;

(2) אם הרכב אינו נמצא בסמוך לחצריו של החייב – מתקיימים תנאים אלה:

(א) לעיקול קדם עיקול ברישום של כלי הרכב במשרד הרישוי והומצאה לחייב הודעה על כך; לעניין המצאה כאמור יחולו הוראות סעיף 12 לפקודת המסים גבייה;

ד ב ר י ה ס ב ר

לקבוע במפורש בחוק מס ערך מוסף כי ניתן לעקל ולתפוס רכבים של חייבים במס, זאת לאחר שחובם הפך סופי ואינו ניתן עוד לערעור או השגה.

סעיף 3 לפסקה (1)

בדומה לתיקון המוצע בפקודת מס הכנסה בסעיף 1(1) לחוק זה (ראו דברי הסבר לסעיף האמור), מוצע

⁶ ס"ח התשל"ו, עמ' 52; התשע"ב, עמ' 317.

(ב) המנהל עשה מאמץ סביר להודיע לחייב, בסמוך לפני העיקול, על הכוונה לעקל את רכבו.⁷

(2) אחרי סעיף 102 יבוא:

102 א. (א) מי שאינו חייב בתשלום המס רשאי, בהסכמת החייב במס והמנהל, להיות ערב לתשלום חוב מס, ובלבד שהוסבר לו בעל פה וכן בכתב – בטופס הערבות שקבע המנהל ושעליו יחתום הערב – כי בנסיבות שבהן לא ישולם חוב המס יחולו הוראות סעיף קטן (ב).

(ב) גביית התשלום מאת ערב כאמור בסעיף קטן (א) תהיה בדרך שבה גובים את המגיע לאוצר המדינה לפי הוראות פרק זה.

102 ב. (א) על אף האמור בסעיף 102, ובהגדרה "חוב" שבסעיף 1 לחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה – 1995⁷ (בסעיף זה – חוק המרכז לגביית קנסות), בתקופה של שנתיים החל ביום תחילתו של חוק להעמקת גביית המסים והגברת האכיפה (אמצעים לאכיפת תשלום מסים ולהרתעה מפני הלבנת הון) (תיקוני חקיקה והוראת שעה), התשע"ג – 2013, רשאי המנהל, בהסכמת מנהל רשות האכיפה והגבייה, להעביר כל סכום שאדם חייב לשלם לפי חוק זה (בסעיף זה – חוב מס), לגבייה בידי המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות (בסעיף זה – המרכז), לפי חוק המרכז לגביית קנסות; חוב מס שהועבר כאמור יראו אותו כחוב כהגדרתו בחוק המרכז לגביית קנסות.

העברת חוב מס לגבייה בידי המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות

(ב) על העברת חוב מס לגבייה בידי המרכז, לפי הוראות סעיף קטן (א), ישלח המנהל הודעה לחייב במס.

(ג) העביר המנהל חוב מס לגבייה בידי המרכז לפי הוראות סעיף קטן (א), לא ייאכף תשלומו לפי הוראות חוק זה, כל עוד גבייתו היא בסמכות המרכז; העברת חוב לגבייה כאמור לא תגרע מזכות הקיזוז של רשות המסים לפי חוק קיזוז מסים, התש"ם – 1980.

(ד) על אף הוראות סעיף 142 א, בהעברת חוב מס לגבייה בידי המרכז לפי הוראות סעיף קטן (א) ניתן למסור למרכז את פרטי הזיהוי של החייב במס ומענו, וכן פרטים לעניין סכום החוב ולעניין הליכי גבייה שננקטו נגדו לפי חוק זה בשל אותו חוב.

ד ב ר י ה ס ב ר

כמו כן, בדומה לתיקון המוצע לפקודה, בסעיף 1(4) להצעת החוק, מוצע להוסיף גם לחוק מס ערך מוסף הוראת שעה לעניין העברת חוב מס לגבייה בידי המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, וכן הוראה לעניין רשמים לענייני מסים וסמכויותיהם.

לפסקה (2)

בדומה לתיקון המוצע בפקודת מס הכנסה בסעיף 1(2) לחוק זה, מוצע לקבוע גם בחוק מס ערך מוסף סמכות לגביית ערבות צד ג' וכן לקבוע כי הליכי הגבייה יחולו על הערב באותו האופן שבו הם חלים על החייב.

⁷ ס"ח התשנ"ה, עמ' 170.

רשמים לענייני מסים
102.ג. הסמכויות הנתונות לרשמים לענייני מסים לפי סעיף 194ב לפקודת מס הכנסה, יהיו נתונות להם גם לעניין חוב מס לפי חוק זה שהחלו הליכים לגבייתו לפי פקודת המסים (גבייה), וההוראות לפי אותו סעיף יחולו לעניין זה, בשינויים המחויבים.

פרק ד': איסור הלבנת הון

- תיקון חוק איסור הלבנת הון 4. בחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000⁸ –
- (1) בסעיף 13(א), במקום "והשר שבאחריותו נמצא אגף המכס ומע"מ או" יבוא" שר האוצר והשר שבאחריותו נמצא";
- (2) בסעיף 27 –
- (א) במקום כותרת השוליים יבוא "סמכויות פקיד מכס";
- (ב) בסעיף קטן (ד), בהגדרה "עבירה", בפסקה (1), במקום הסיפה החל במילים "וכן עבירות" יבוא "וכן עבירות לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה, לפי סעיף 98(ג) לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963, ולפי סעיף 117(ב)(1) או (3) עד (8) או (ב) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975";
- (3) בסעיף 30 –
- (א) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
- "(1) לצורך ביצוע סמכויות פקיד מכס חוקר לפי חוק זה, רשאית הרשות המוסמכת להעביר לו מידע מתוך מאגר המידע.

ד ב ר י ה ס ב ר

ארגון ה-FATF (Financial Action Task Force), שעודכנו בחודש פברואר 2012, ושמהוות את הסטנדרטים הבינ-לאומיים המחייבים בתחום המאבק בהלבנת הון, ודברי ההסבר להן, נקבע כי על המדינות לקבוע כל עבירה חמורה כעבירת מקור, ובכלל זה, בין השאר, עבירות מס חמורות.

לפסקה (1)

מוצע לתקן את סעיף 13(א) לחוק איסור הלבנת הון כדי להבהיר כי שר האוצר הוא השר המוסמך להקים, לגבי הגופים שבאחריותו, ועדה שתהיה מוסמכת להטיל עיצום כספי לפי פרק ה' לחוק איסור הלבנת הון.

לפסקה (2)

מוצע לתקן את סעיף 27 לחוק איסור הלבנת הון הקובע סמכויות לפקיד מכס ולפקיד מכס חוקר, ולתת לפקיד מכס שהוסמך לחקור, סמכויות חקירה, כניסה, חיפוש ותפיסה גם בנוגע לעבירות הלבנת הון שנעברו ברכוש שמקורו בעבירות המס הנוספות שמוצע להוסיפן כעבירות מקור (לעניין עבירות אלה ר' בהרחבה דברי ההסבר לפסקה (4) המוצעת, לעניין תיקון התוספת הראשונה לחוק איסור הלבנת הון).

לפסקה (3)

מוצע לתקן את סעיף 30 לחוק איסור הלבנת הון, המסדיר את נושא העברת מידע ממאגר המידע, כאמור

סעיף 4 מוצע לערוך כמה תיקונים בחוק איסור הלבנת כללי הון, התש"ס-2000 (להלן – חוק איסור הלבנת הון), שמטרתם להגביר את המלחמה ב"הון השחור" שמקורו בעבירות מס חמורות ולייעל את האכיפה בהקשר זה. התיקונים כוללים בעיקרם הוספת עבירות מס חמורות נוספות כעבירות מקור לפי חוק איסור הלבנת הון, מתן סמכויות חקירה, כניסה, תפיסה, וחיפוש לפקיד מכס חוקר בעבירות הלבנת הון שנעברו ברכוש שמקורו בעבירות מס אלה, וקביעת הסדר המאפשר העברת מידע לפקיד מכס חוקר ממאגר המידע המנוהל ברשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרוו, בתנאים הקבועים בהצעה.

עבירות מס מלוות לא אחת בתנועות כספים בין-לאומיות, במגמה לטשטש את מקור הכספים ולהתחמק מתשלום מס. עברייני מס, כמו מלביני הון, עושים שימוש בגופים פיננסיים וכלכליים למטרות הסוואה והטמעה של הכספים בשוק הלגיטימי. בפועל, עבירות אלה מייצרות "הון שחור" המוחזר למעגל הפעילות הכלכלית החוקית במטרה "להלבינו". התיקון המוצע מטרתו לייעל את המשטר של איסור הלבנת הון ולאפשר חשיפה יעילה של הלבנת הון אשר מקורה בעבירות מס חמורות אלה.

קביעת עבירות מס כעבירות מקור לפי חוק איסור הלבנת הון עולה בקנה אחד עם הדרישות הבינ-לאומיות בתחום איסור הלבנת הון. במסגרת ארבעים ההמלצות של

⁸ ס"ח התש"ס, עמ' 293; התשע"ב, עמ' 336.

(2) העברת המידע תהיה על פי בקשה מנומקת, בהתאם לכללים שיקבע שר המשפטים בהסכמת שר האוצר; בכללים ייקבעו, בין השאר, דרכי השימוש במידע בידי פקיד המכס החוקר, אבטחתו ושמירת סודיות.

(3) הוראות סעיף קטן (ב)(2) יחולו לעניין בקשות לפי סעיף קטן זה, בשינויים המחויבים.

(4) הרשות המוסמכת תמסור למשטרת ישראל הודעה בדבר העברת מידע לפקיד מכס חוקר לפי סעיף קטן זה; שר המשפטים בהסכמת השר לביטחון הפנים יקבע בכללים את נוסח ההודעה ופרטיה;

(ב) בסעיף קטן (ה) –

(1) האמור בו יסומן כפסקה "(1)", ובה, במקום "מניעת עבירות" יבוא "מניעה וחקירה של עבירות" ואחרי "מיוזמתה" יבוא "בנסיבות ומנימוקים שתפרט";

(2) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(2) לצורך ביצוע סמכויות פקיד מכס חוקר לפי חוק זה, רשאית הרשות המוסמכת, מיוזמתה, להעביר מידע ממאגר המידע לפקיד מכס חוקר; הרשות המוסמכת תמסור למשטרת ישראל הודעה בדבר העברת מידע לפקיד מכס חוקר לפי פסקה זו; שר המשפטים בהסכמת השר לביטחון הפנים יקבע בכללים את נוסח ההודעה ופרטיה";

ד ב ר י ה ס ב ר

בסעיף 28 לחוק איסור הלבנת הון, למשטרת ישראל, לשירות הביטחון הכללי, למוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים, לאמ"ן וליחידה במלמ"ב, כך שתתאפשר העברת מידע ממאגר המידע גם לפקיד מכס חוקר מוצע לאפשר לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן – הרשות המוסמכת) להעביר מידע ממאגר מידע לפקיד מכס חוקר לצורך ביצוע סמכויותיו לפי חוק איסור הלבנת הון, על פי בקשה מנומקת ובהתאם לכללים שיקבע שר המשפטים בהסכמת שר האוצר. כמו כן מוצע לאפשר לרשות המוסמכת להעביר מידע ממאגר המידע לפקיד מכס חוקר גם מיוזמתה. מוצע לקבוע כי כאשר הרשות המוסמכת מעבירה מידע לפקיד מכס חוקר, בין אם על פי בקשתו ובין אם מיוזמתה, עליה למסור הודעה בדבר העברת המידע למשטרת ישראל, זאת מאחר שהאחריות הכוללת לחקירת עבירות הלבנת הון היא של משטרת ישראל. בנוסף, הוראה זו נועדה גם לייעל את חקירת עבירות הלבנת הון ולמנוע מצב שבו מתנהלות חקירות ברשות המסים ובמשטרת ישראל באותו עניין בלי שהגופים האמורים מודעים לכך. כמו כן מוצע כי שר המשפטים בהסכמת השר לביטחון הפנים יקבע בכללים את נוסח ההודעה ופרטיה.

על פי התיקון המוצע, פקיד מכס חוקר יוכל לעשות שימוש במידע שהועבר אליו מהרשות המוסמכת, על פי בקשתו או מיוזמתה של הרשות המוסמכת, לשם ביצוע סמכויותיו לפי חוק איסור הלבנת הון, בדומה לגורמים האחרים המוסמכים לקבל מידע מהרשות המוסמכת.

יצוין כי התיקון המוצע המאפשר העברת מידע לפקיד מכס חוקר ולרשויות חקירה נוספות נכלל במסגרת הצעת חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס' 7), התשס"ז–2007 (הצעות חוק הממשלה, מס' 513, התש"ע, עמ' 1114) (להלן – הצעת תיקון מס' 7). הנוסח המוצע גובש בעקבות הערות שהושמעו בוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, במהלך הדיונים בהצעה.

(ג) אחרי סעיף קטן (ז) יבוא:

"(ז) מידע שהועבר לפקיד מכס חוקר לא ייעשה בו שימוש אלא לשם ביצוע סמכויות פקיד מכס חוקר לפי חוק זה; ואולם רשאי פקיד מכס חוקר, במסגרת תפקידו, לעשות שימוש במידע שהעבירה לו הרשות המוסמכת לפי סעיף קטן (ב) לשם חקירת עבירה נוספת שלא לפי חוק זה ומניעתה או לשם גילוי עבריינים בעבירה נוספת והעמדתם לדין, הכול בהתאם לכללים שייקבעו, ובלבד שהעבירה הנוספת קשורה לחקירת העבירה שלגביה התבקש המידע";

(ד) בסעיף קטן (ח), במקום "בסעיף קטן (ז)" יבוא "בסעיפים קטנים (ז) ו-(ז1): אין בהוראות סעיף קטן (ז) כדי לגרוע מסמכות משטרת ישראל ושירות הביטחון הכללי להעביר מידע לפקיד מכס חוקר לפי הוראות סעיף קטן זה לשם ביצוע המטרות המפורטות בסעיף קטן (ז)";

(ה) בסעיף קטן (ט), במקום "בסעיף קטן (ז)" יבוא "בסעיפים קטנים (ז) ו-(ז1)";

(4) בתוספת הראשונה, במקום פרט (17) יבוא:

"(17) עבירות לפי סעיף 117(ב)(1) או (3) עד (8) או (ב) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975;

(17א) עבירה לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה;

(17ב) עבירה לפי סעיף 98(ג) לחוק מיסוי מקרקעין, התשכ"ג-1963";

פרק ה': חוקים נוספים

5. בחוק הבלו על דלק, התשי"ח-1958⁹, בסעיף 7, האמור בו יסומן "א" ואחריו יבוא:
"ב) הוראות סעיפים 102(ב) ו-102א לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975, יחולו לענין גבייה כאמור בסעיף קטן (א), בשינויים המחוייבים."
6. תיקון פקודת המכס –
(1) בסעיף 231א, אחרי "100" יבוא "102א";

דברי הסבר

סעיף 5 בדומה לתיקון המוצע בפקודת מס הכנסה בסעיף 1(1) לחוק זה ובחוק מס ערך מוסף, בסעיף 1(3) לחוק זה (ראו דברי הסבר לסעיפים האמורים). מוצע לקבוע במפורש בחוק הבלו על הדלק, התשי"ח-1958, כי ניתן לעקל ולתפוס כלי רכב של חייבים במס, זאת לאחר שחובם הפך סופי ואינו ניתן עוד לערעור או השגה.

כמו כן, בדומה לתיקון המוצע בפקודת מס הכנסה, בסעיף 2(2) לחוק זה ובחוק מס ערך מוסף, בסעיף 2(2) לחוק זה (ראו דברי הסבר לסעיפים האמורים). מוצע לקבוע גם בחוק הבלו על דלק סמכות לגביית ערבות צד ג', וכן לקבוע כי הליכי הגבייה יחולו על הערב באותו האופן שבו הם חלים על החייב.

סעיף 6 בדומה לתיקון המוצע בפקודת מס הכנסה, בסעיף 1(1) לחוק זה (ראו דברי הסבר לסעיף האמור) ובחוק מס ערך מוסף, בסעיף 1(3) לחוק זה, מוצע לקבוע במפורש בפקודת המכס כי ניתן לעקל ולתפוס

לפסקה (4)

מוצע להוסיף לרשימת עבירות המקור בתוספת הראשונה לחוק איסור הלבנת הון, עבירות מס חמורות נוספות – עבירה לפי סעיף 220 לפקודה, עבירה לפי סעיף 98(ג) לחוק מיסוי מקרקעין ועבירות לפי סעיף 117(ב)(1), (3) עד (8) ו-(ב) לחוק מס ערך מוסף. עבירות מס אלה הן עבירות מס חמורות המתאפיינות ביסוד נפשי של כוונה מיוחדת להתחמק מתשלום מס, והעונש הקבוע בצדן הוא חמש עד שבע שנות מאסר.

הוספת עבירות אלה כעבירות מקור בחוק איסור הלבנת הון משמעותה היא שעשיית פעולה ברכוש שמקורו בעבירות אלה, רכוש ששימש לביצוען, רכוש שאיפשר את ביצוען ורכוש שנעברו בו עבירות אלה, תהיה עבירה פלילית לפי סעיפים 3(א) או 4 לחוק איסור הלבנת הון, לפי נסיבות המקרה המסויים.

יצוין כי, בהצעת תיקון מס' 7 נכללה הצעה להוסיף עבירות מתוך חוק מס ערך מוסף בנסיבות מחמירות.

⁹ ס"ח התשי"ח, עמ' 160; התשס"ח, עמ' 232.

¹⁰ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39.

(2) בסעיף 1א231, האמור בו יסומן "א" ואחריו יבוא:

"(ב) הוראות סעיף 102(ב) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975, יחולו על גבייה כאמור בסעיף קטן (א)."

תיקון חוק מס
קנייה (טובין
ושירותים)

7. בחוק מס קנייה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952¹¹ –

(1) בסעיף 13, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) הוראות סעיף 102(ב) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975, יחולו על גבייה כאמור בסעיף קטן (א).";

(2) בסעיף 29ד, אחרי "א1" יבוא "א102".

פרק ו': הוראת שעה והוראת מעבר

8. סעיף 194א לפקודה, כנוסחו בסעיף 1(4) לחוק זה, סעיף 95ב לחוק מיסוי מקרקעין, כנוסחו הוראת שעה בסעיף 2(3) לחוק זה וסעיף 102ב לחוק מס ערך מוסף, כנוסחו בסעיף 2(3) לחוק זה, יעמדו בתוקפם עד תום שנתיים מיום תחילתו של חוק זה.

9. חוב מס שהוחל בגבייתו לפי פקודת המסים (גבייה) לפני תחילתו של חוק זה, והועבר הוראת מעבר למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות (בסעיף זה – המרכז) לצורך גבייתו לפי סעיף 194א לפקודה, סעיף 95ב לחוק מיסוי מקרקעין או סעיף 102ב לחוק מס ערך מוסף, כנוסחם בסעיפים 1(4), 2(3) ו-3(2) לחוק זה, יראו כל פעולה שנעשתה לצורך גבייתו לפני ההעברה האמורה כאילו נעשתה בידי המרכז, ובכלל זה רישום הערה לפי סעיף 11א(2) לפקודת המסים (גבייה).

ד ב ר י ה ס ב ר

זה (ראו דברי הסבר לסעיפים האמורים), מוצע לקבוע גם בחוק מס קנייה סמכות לגביית ערבות צד ג' וכן לקבוע כי הליכי הגבייה יחולו על הערב באותו האופן שבו הם חלים על החייב.

סעיף 8 כאמור לעיל בדברי ההסבר לסעיפים 1(4), 2(3) ו-3(2) להצעת החוק, מוצע לקבוע כי תוקפם של הסעיפים שעניינם הסמכות להעביר חוב מס לגבייה בידי המרכז, יהיה שנתיים מיום תחילתו של החוק המוצע, שכן מדובר, כאמור לעיל בדברי ההסבר לסעיף 1(4) להצעת החוק, בתקופת ניסיון, אשר נועדה לבחון את ייעול הליכי הגבייה באמצעות גוף נוסף, ושלאחריה יעמוד הנושא לבחינה חוזרת.

סעיף 9 מוצע להבהיר כי פעולות שנעשו לפני יום תחילתו של החוק המוצע לגביית חוב מס שהועבר לאחר יום התחילה האמור למרכז, יראו אותן כאילו נעשו בידי המרכז, וזאת כדי ליצור רציפות בהליכי הגבייה.

רכבים של חייבים במס, זאת לאחר שחובם הפך סופי ואינו ניתן עוד לערעור או השגה.

כמו כן, בדומה לתיקון המוצע בפקודת מס הכנסה, בסעיף 1(2) לחוק זה, ובחוק מס ערך מוסף, בסעיף 2(3) לחוק זה (ראו דברי הסבר לסעיפים האמורים), מוצע לקבוע גם בפקודת המס סמכות לגביית ערבות צד ג' וכן לקבוע כי הליכי הגבייה יחולו על הערב באותו האופן שבו הם חלים על החייב.

סעיף 7 בדומה לתיקון המוצע בפקודת מס הכנסה, בסעיף 1(1) לחוק זה, ובחוק מס ערך מוסף, בסעיף 1(3) לחוק זה (ראו דברי הסבר לסעיפים האמורים), מוצע לקבוע במפורש בחוק מס קנייה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952, כי ניתן לעקל ולתפוס כלי רכב של חייבים במס, זאת לאחר שחובם הפך סופי ואינו ניתן עוד לערעור או השגה.

כמו כן, בדומה לתיקון המוצע בפקודת מס הכנסה, בסעיף 1(2) לחוק זה, ובחוק מס ערך מוסף, בסעיף 2(3) לחוק

¹¹ ס"ח תשי"ב, עמ' 344.